

A BIZOTTSÁG (EU) 2023/1619 VÉGREHAJTÁSI RENDELETE**(2023. augusztus 8.)**

az 1308/2013/EU és az (EU) 2021/2117 európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseitől a gyümölcs- és zöldségágazatban, valamint a borágazatban a kedvezőtlen meteorológiai események által okozott egyedi problémák megoldása érdekében a 2023. év vonatkozásában eltérő ideiglenes szükséghelyzeti intézkedésekről

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a mezőgazdasági termékpiacon közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 221. cikke (1) bekezdésére,

mivel:

- (1) A 2023 tavaszán több tagállam régióiban bekövetkezett rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események következtében a gyümölcs- és zöldségtermelés drámai mértékű károkat szenvedett. Spanyolországban, Katalónia régióban a termés legalább 50 %-kal elmaradt a tervezettől az aszály miatt, míg az olaszországi Emilia-Romagna régióban a termést árvíz pusztította el. A szárazság Franciaország és Portugália egyes régióiban is súlyosan érintette a termés szintjét és minőségét.
- (2) A rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események miatt 2023-ban a gyümölcs- és zöldségágazatban számos elismert termelői szervezet és termelői szervezetekből álló társulás küzd nehézségekkel jóváhagyott operatív programjának végrehajtása tekintetében. A jóváhagyott fellépések és intézkedések egy részét 2023-ban nem fogják végrehajtani, ezért a működési alapok egy részét nem fogják elkölteni. Más elismert termelői szervezetek és termelői szervezetekből álló társulások a rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események gyümölcs- és zöldségágazatra gyakorolt hatásának enyhítésére irányuló fellépések és intézkedések – például válságkezelési intézkedések – végrehajtása céljából módosítják operatív programjaikat.
- (3) Az elismert termelői szervezetek és a termelői szervezetek társulásai jóváhagyott operatív programjuk részeként olyan válságmegelőzési és -kezelési intézkedéseket hajthatnak végre a gyümölcs- és zöldségágazatban, amelyek célja a piaci zavarokkal szembeni ellenálló képességük növelése. Az 1308/2013/EU rendelet 33. cikke (3) bekezdésének negyedik albekezdése értelmében azonban ezek a válságmegelőzési és -kezelési intézkedések az operatív program kiadásainak legfeljebb egyharmadát tehetik ki. Ahhoz, hogy az említett termelői szervezetek nagyobb rugalmasságot élvezhessenek, és az operatív programok forrásait a kedvezőtlen meteorológiai eseményekhez kapcsolódó intézkedések által okozott piaci zavarok kezelésére összpontosíthassák, 2023-ban indokolt eltekinteni e szabály alkalmazásától. Ezt az átmeneti eltérést kell alkalmazni azokra az operatív programokra, amelyek az (EU) 2021/2117 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽²⁾ 5. cikke (6) bekezdése első albekezdésének c) pontjával összhangban továbbra is az 1308/2013/EU rendelet alapján alkalmazandó feltételek szerint működnek.
- (4) Lehetővé kell tenni továbbá, hogy az elismert termelői szervezetek és a termelői szervezetek társulásai a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események hatásainak kezeléséhez szükséges fellépésekre és intézkedésekre irányítsák át a pénzeszközöket, többek között a megfelelő működési alapjukon belüli uniós pénzügyi támogatást. Annak érdekében, hogy az elismert termelői szervezetek és a termelői szervezetek társulásai ezt megtehessek, 2023-ban a ténylegesen felmerült kiadások 50 %-áról 60 %-ára kell emelni az uniós pénzügyi

⁽¹⁾ HL L 347., 2013.12.20., 671. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2117 rendelete (2021. december 2.) a mezőgazdasági termékpiacon közös szervezésének létrehozásáról szóló 1308/2013/EU rendelet, a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU rendelet, az ízesített borászati termékek meghatározásáról, megnevezéséről, kiszereléséről, jelöléséről és földrajzi árujelzőinek oltalmáról szóló 251/2014/EU rendelet és az Unió legkülső régiói részére egyedi mezőgazdasági intézkedések megállapításáról szóló 228/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 435., 2021.12.6., 262. o.).

támogatásnak az 1308/2013/EU rendelet 34. cikke (1) bekezdésében meghatározott felső határát. Ezt az átmeneti eltérést kell alkalmazni azokra az operatív programokra, amelyek az (EU) 2021/2117 rendelet 5. cikke (6) bekezdése első albekezdésének c) pontjában meghatározott átmeneti rendelkezésekkel összhangban továbbra is az 1308/2013/EU rendelet alapján alkalmazandó feltételek szerint működnek.

- (5) A 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események súlyosan érintették az uniós borágazatot is, ahol a tagállamok érintett régióiban található szőlőtermesztők rendkívüli nehézségekkel szembesültek. Különösen a rendkívüli időjárási viszonyok akadályozták meg a szőlőtermesztőket abban, hogy szőlőültetvényeiken elvégezzék a jellemzően tavaszi munkákat, például a talaj tisztítását és előkészítését, az új szőlőtőkék telepítését vagy a szőlőoltást. A rendkívüli szárazság által sújtott régiókban az ilyen tevékenységek a talaj szárazsága és az új telepítésekhez rendkívül kedvezőtlen körülmények miatt, az árvizek által érintett régiókban pedig amiatt nem lehetségesek, hogy a szőlőültetvények megközelíthetatlenné váltak, vagy a víztömegek elpusztították őket.
- (6) Az 1308/2013/EU rendelet 62. cikke (3) bekezdésének első albekezdése úgy rendelkezik, hogy a szőlőtelepítési engedélyek, beleértve az új telepítésekre és az újratelepítésekre vonatkozó engedélyeket is, a megadásuk időpontjától számított három évig érvényesek. Az említett rendelet 68. cikke (2) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy a telepítési jogok átváltását követően kiadott engedélyek érvényességi idejének meg kell egyeznie az eredeti telepítési jogok érvényességi idejével. Az egyes engedélyek érvényességi ideje alatt a szőlőtermesztők jellemzően ősszel készítik elő a talajt és szerzik be az új szőlőtőkéket, amelyeket ezt követően tavasszal ültetnek el, mivel a tavasz az év legalkalmasabb időszaka az ültetésre.
- (7) A kedvezőtlen meteorológiai események miatt az érintett régiókban felhasználandó, 2023-ban lejáró telepítési engedéllyel rendelkező szőlőtermesztők nem tudták a terveknek megfelelően felhasználni az engedélyeket az érvényesség utolsó évének tavaszán. Mivel lehetetlen megjósolni, hogy az ilyen kedvezőtlen meteorológiai események és következményeik meddig tartanak, nem biztos, hogy ezeknek a szőlőtermesztőknek lesz lehetőségük arra, hogy a vonatkozó érvényességi időszakon belül felhasználhassák a telepítési engedélyeiket. A szőlőtermesztőknek a meleg évszakban, vagyis a vegetációs időszak kevésbé megfelelő időszakában, nehéz körülmények között és többletköltségek mellett kellene telepíteniük a szőlőt, ráadásul egy olyan helyzetben, amikor a borágazat már amúgy is szenved a kedvezőtlen piaci feltételektől.
- (8) Ezért, valamint a telepítési engedély elvesztésének vagy a telepítési feltételek gyors romlásának elkerülése érdekében a kedvezőtlen meteorológiai események által érintett régiókban haladéktalanul lehetővé kell tenni a 2023-ban lejáró telepítési engedélyek érvényességének meghosszabbítását. A 2023-ban lejáró, az érintett régiókban felhasználandó valamennyi engedély érvényességét ezért a jelenlegi, 2023-as lejárat dátumuktól számítva további 12 hónappal meg kell hosszabbítani annak érdekében, hogy a szőlőtermesztők 2024-ben elvégezhesék a szőlőtelepítéseket.
- (9) Tekintettel azokra az előre nem látott nehézségekre, amelyekkel az érintett régiókban a szőlőtermesztők a kedvezőtlen meteorológiai események miatt szembesülnek, lehetővé kell tenni számukra, hogy – amennyiben már nem kívánják bővíteni szőlőterületüket – lemondhassanak a 2023-ban lejáró telepítési engedélyükről anélkül, hogy az 1308/2013/EU rendelet 62. cikkének (3) bekezdésében említett igazgatási szankciók sújtanák őket.
- (10) Azon szőlőtermesztők esetében, akik a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események által súlyosan érintett régiókban található területeken újonnan telepített szőlőültetvények tulajdonosai és tagállamok által az 1308/2013/EU rendelet 66. cikkének (2) bekezdésével összhangban kiadott újratelepítési engedélyek felhasználásával vállalták egy egyenértékű terület kivágását, helyénvaló egy évvel meghosszabbítani az előző beültetett terület kivágására vonatkozó négyéves határidőt. Ez a szőlőtermesztők számára a korábbi beültetett

terület révén egy további szüreti évet biztosít az újonnan telepített szőlőültetvények által elszenvedett károk ellentételezéseként, mivel az ilyen károk késleltethetik az újonnan betelepített terület használatát, vagy akár azzal a következménnyel járhatnak, hogy az újonnan betelepített területet ismét be kell telepíteni. Következésképpen az (EU) 2018/273 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ⁽³⁾ 5. cikkének második bekezdésében meghatározott határidőt is ki kell igazítani.

- (11) Átmeneti intézkedéseket kell bevezetni az 1308/2013/EU rendelet 40. cikkében említett, a borágazatban megvalósuló nemzeti támogatási programok keretében 2022 decemberét követően felmerült kiadásokra vonatkozóan. Az (EU) 2021/2117 rendelet 5. cikkének (7) bekezdése előírja, hogy a borágazatra vonatkozó támogatási programokat 2023. október 15-ig továbbra is alkalmazni kell. E célból az 1308/2013/EU rendelet 39–54. cikkét 2022. december 31. után továbbra is alkalmazni kell az 1308/2013/EU rendelet szerint 2023. október 16. előtt végrehajtott műveletek vonatkozásában felmerült kiadásokra és teljesített kifizetésekre. Emellett az 1308/2013/EU rendelet 39–54. cikkét továbbra is alkalmazni kell az 1308/2013/EU rendelet 46. és 50. cikke alapján 2025. október 16. előtt végrehajtott műveletek vonatkozásában felmerült kiadásokra és teljesített kifizetésekre, feltéve, hogy az ilyen műveleteket 2023. október 15-ig részben végrehajtották, és a felmerült kiadások a tervezett összkiadás legalább 30 %-át teszik ki.
- (12) mivel azonban a szőlőtermesztők a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események súlyos következményei miatt előre nem látott nehézségekkel szembesültek, egyes szőlőtermesztők számára lehetetlenné vált, hogy végrehajtsák az 1308/2013/EU rendelet 46. cikke szerinti műveleteket annak érdekében, hogy megfeleljenek a 2023. október 15-ig felmerülő kiadásokra vonatkozó 30 %-os küszöbértéknek. Ezért a 30 %-os küszöbértéket 3 %-ra kell csökkenteni annak biztosítása érdekében, hogy azokat a szőlőtermesztőket, akik már elkezdtek az intézkedés végrehajtását, azonban az előre nem látott időjárási körülmények miatt nem tudtak megfelelően haladni, ne büntessék szükségtelenül, és folytathassák az intézkedés végrehajtását, amint a helyzet lehetővé teszi. Indokolt úgy rendelkezni, hogy ez a rugalmasság csak a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események által érintett régiókban felhasználandó újratelepítési engedélyekre vonatkozó engedéllyel rendelkező szőlőtermesztőkre legyen alkalmazandó.
- (13) Az általános helyzet az 1308/2013/EU rendelet 221. cikke értelmében vett egyedi problémát jelent, amelyet az említett rendelet 219. vagy 220. cikke alapján hozott intézkedésekkel nem lehet könnyen kezelni. A helyzet nem kapcsolódik kifejezetten egy azonosított egyedi piaci zavarhoz vagy piaci zavar kialakulásának konkrét veszélyéhez. Nem kapcsolódik továbbá az állatbetegségek elleni, illetve a népegészségügyi, állat- vagy növényegészségügyi veszélyekből eredő fogyasztói bizalomvesztés elleni fellépést szolgáló intézkedésekhez sem.
- (14) Tekintettel a 2023 tavaszán bekövetkezett rendkívül kedvezőtlen meteorológiai események példa nélküli jellegére, ezeket a nehézségeket az 1308/2013/EU és az (EU) 2021/2117 rendelet egyes rendelkezéseitől való, a feltétlenül szükséges mértékűre korlátozódó eltérés révén kell enyhíteni.
- (15) Tekintettel az azonnali intézkedés szükségességére, indokolt előírni, hogy e rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lépjen hatályba.
- (16) Az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a mezőgazdasági piacok közös szervezésével foglalkozó bizottság véleményével,

⁽³⁾ A Bizottság (EU) 2018/273 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. december 11.) az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a szőlőtelepítésekre vonatkozó engedélyezési rendszer, a szőlőkataszter, a kísérőokmányok és a kapcsolódó tanúsítás, a bevételezési és kiadási nyilvántartás, a kötelező bejelentések, az értesítések és a bejelentett információk közzététele tekintetében történő kiegészítéséről, valamint az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a releváns ellenőrzések és szankciók tekintetében történő kiegészítéséről, az 555/2008/EK, a 606/2009/EK és a 607/2009/EK bizottsági rendelet módosításáról, továbbá a 436/2009/EK bizottsági rendelet és az (EU) 2015/560 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 58., 2018.2.28., 1. o.).

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

Az 1308/2013/EU rendeletről való átmeneti eltérések a gyümölcs- és zöldségfélék tekintetében

(1) Az 1308/2013/EU rendelet 33. cikke (3) bekezdése negyedik albekezdésétől eltérve az említett rendelkezés szerinti, az operatív program keretében a válságmegelőzési és -kezelési célú intézkedésekre vonatkozóan az összes kiadás egyharmadában megállapított korlát a 2023-as évben nem alkalmazandó a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események által érintett – a tagállamok által meghatározandó – területeken.

(2) Az 1308/2013/EU rendelet 34. cikkének (1) bekezdésétől eltérve a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események által érintett – a tagállamok által meghatározandó – termelői szervezetek vagy a termelői szervezetekből álló társulások működési alapjához az említett rendelkezés szerint 2023-ban nyújtott uniós pénzügyi támogatás nem haladhatja meg a tagállamok által 2023-ra jóváhagyott működési alapokhoz biztosított uniós pénzügyi hozzájárulás összegét, és legfeljebb a felmerült tényleges kiadások 60 %-áig terjedhet.

2. cikk

Az 1308/2013/EU rendeletről való átmeneti eltérések a bor tekintetében

(1) Az 1308/2013/EU rendelet 62. cikke (3) bekezdése első albekezdésének első mondatától és 68. cikke (2) bekezdése első albekezdésének első mondatától eltérve az említett rendelet 62., 64., 66. és 68. cikkével összhangban megadott telepítési engedélyek, amelyek 2023-ban járnak le, és amelyeket a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események által érintett régiókban kell felhasználni, csak a lejáratuk eredeti napjától számított 12 hónap elteltével járnak le.

(2) Az 1308/2013/EU rendelet 62. cikke (3) bekezdése első albekezdésének második mondatától eltérve, a 2023-ban lejáró és a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események által érintett régiókban való felhasználásra szánt telepítési engedéllyel rendelkező szőlőtermesztőkre nem vethető ki igazgatási szankció, amennyiben 2023. december 31-ig tájékoztatják az illetékes hatóságokat arról, hogy engedélyükkel nem kívánnak élni, és nem áll szándékukban engedélyük érvényességét az e cikk (1) bekezdésében előírtak szerint meghosszabbíttatni.

(3) Az 1308/2013/EU rendelet 66. cikkének (2) bekezdésétől eltérve a tagállamok az új szőlőtelepítés időpontjától számított ötödik év végéig meghosszabbíthatják a kivágásra vonatkozó határidőt azokban az esetekben, amikor az újonnan betelepített terület olyannyira súlyosan érintették a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események, hogy az újonnan betelepített terület hasznosításának megkezdése késedelmet szenved, vagy az újonnan betelepített területet újra be kell telepíteni.

A kivágási határidő meghosszabbítása iránti kérelem benyújtásától számított két hónapon belül a tagállamok tájékoztatják a kérelmezőt a kérelem jóváhagyásáról vagy elutasításáról. A kérelem elutasítása esetén a tagállamok tájékoztatják a kérelmezőt ennek okairól.

Az (EU) 2018/273 felhatalmazáson alapuló rendelet 5. cikkének második bekezdése alkalmazandó, ha a meghosszabbított határidő végéig a szőlőtermesztő nem végzi el a kivágást.

A határidő-hosszabbításban részesülő szőlőtermesztő sem az újonnan telepített terület, sem a kivágásra váró terület tekintetében nem jogosult az 1308/2013/EU rendelet 47. cikkében említett zöldszüreti támogatásra a meghosszabbított határidő végéig.

3. cikk

Az (EU) 2021/2117 rendelet 5. cikke (7) bekezdésének b) pontjában meghatározott átmeneti rendelkezésektől való ideiglenes eltérések az 1308/2013/EU rendelet 39–52. cikkének alkalmazása tekintetében

Az (EU) 2021/2117 rendelet 5. cikke (7) bekezdésének b) pontjától eltérve az 1308/2013/EU rendelet 39–54. cikkét 2022. december 31. után továbbra is alkalmazni kell az 1308/2013/EU rendelet 46. cikke alapján 2025. október 16. előtt végrehajtott műveletek vonatkozásában felmerült kiadásokra és teljesített kifizetésekre, feltéve, hogy:

- a) az ilyen műveleteket 2023. október 15-ig részben végrehajtották, és a felmerült kiadások a tervezett összkiadás legalább 3 %-át teszik ki; valamint
- b) ezeket a műveleteket 2025. október 15-ig teljes mértékben végrehajtják.

A tagállamok biztosítják, hogy ez az eltérés csak a 2023 tavaszán bekövetkezett kedvezőtlen meteorológiai események által érintett régiókban alkalmazandó újratervezési engedéllyel rendelkező szőlőtermesztőkre vonatkozzon.

4. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a rendeletet 2024. augusztus 9-ig kell alkalmazni.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Brüsszelben, 2023. augusztus 8-án.

a Bizottság részéről

az elnök

Ursula VON DER LEYEN